

IKONSÄLLSKAPET

Rundbrev 7 ☞ Sommaren 2005

EN HÄLSNING I MIDSOMMARTID TILL IKONSÄLLSKAPETS MEDLEMMAR!

Sedan vi senast hördes av med ett brev har Ikonsällskapet vid årsmötet 12 mars fått en ny styrelse vars sammansättning är följande:

Ordförande: Ulf Abel	Vice ordförande: Kajsa Mattas
Sekreterare: Anders K Hägglund	Kassör: Paul Nordgren
Klubbmästare: Maria Engström	Ansvarig för medlemsregistret: Elisabeth Löfstrand
Informationsansvarig: Kaj Engelhart	

Vid samma tillfälle gav pianisten Dina Bystritskaja en övertygande tolkning av Einojuhani Rautavaaras svit *Ikoner*, ett vitalt och intressant tidigt verk av tonsättaren.

15 april samlades ett 25-tal medlemmar i St. Georgios Metropolitkyrka, där protopresbyter Johannes Seppälä berättade om kyrkan och besvarade frågor.

Resan till de två Valamo fick inställas på grund av dålig anslutning. *Styrelsen skulle gärna motta medlemmarnas synpunkter på huruvida sällskapet skall anordna resor samt frågor om ev. resmål, reslängd (en helg, torsd.-sönd., en vecka) m.m.*

Höstens programpunkter är följande. Tid och plats meddelas i nästa brev.

- 18 oktober Ett besök i Serbisk-ortodoxa kyrkan
- 1 november "Den klingande ikonerna". Paul Nordgren talar om rysk-ortodox musiktradition
- 5 december Christina Schöldstein talar under rubriken: Mandylion – "den inte av händer gjorda bilden". Ikonografi och tolkningar

Nationalmuseums ikoner, d.v.s. de trettiofem som vanligen visas, är åter på plats efter renoveringen av kabinettet.

Recension:

Christina Schöldstein, *Azur och guld. En introduktion till ikonografin*

När den odelade kyrkan rämnade i två delar år 1054 skildes också vägarna för den kristna konsten mellan öst och väst. Motiven i konsten var till en början gemensamma men kompletterades med tiden efter helt olika utvecklingslinjer. Väst strävade efter nya uttrycksformer och genomgick en brokig stilutveckling. För öst gällde ursprungstrohet, oföränderlighet och en sträng kanon.

Ta Påskens motiv t.ex. I väst reser sig Kristus ur graven, ofta bredvid en sovande väktare, med en vimpelprydd stav i handen som en symbol för hans seger över döden. I öst skildras uppståndelsen genom Kristi nedstigande i dödsriket, där han fattar tag i de nyuppväckta Adam

och Eva och för dem till ljuset – och med dem hela mänskligheten. Samtidigt en hänsyftning till Yttersta domen.

I öst är ikonerna en viktig del av teologin. De säger något om Gud. Dessutom har de en etisk, fylaktisk (skyddande), terapeutisk och thaumaturgisk (undergörande) funktion. Så skriver Christina Schöldstein i sin nyutkomna bok "Guld och Azur. En introduktion till ikonografen". Med ikonografi menas här inte läran om motiv och bildinnehåll. Ikonografi, ikonskrivande, är det egentliga namnet på ikonmåleriet – man målar inte ikoner, man "skriver" dem. Men visst finns här en rik kunskapsskatt även om sätten som de olika motiven gestaltas på. Christina Schöldstein är konstvetare och gymnasielärare i Malmö och själv ortodox.

Ikonerna förenas alla i tacksägelse inför Herren Gud. Liksom bönen och liturgin är de avsedda att förhålliga Skaparen och Uppehållaren. Så som människans hela uppgift med jordelivet är. Infallsrikedom, originalitet, estetik är inte något primärt i ikonkonsten och kan t.o.m. skymma huvudsyftet. Ändå ryms förstås konstnärliga egenheter och karaktärsdrag, och namn som Theofanes Greken och Andrej Rubljev har gått till historien.

Schöldstein presenterar ett stort material i förtätad form. 25 ikonmotiv avhandlas till form och innehåll, de olika varianterna av ett och samma motiv, ofta en hel mångfald, redovisas, de bibliska utsagorna återges, de kyrkliga hymnerna som inspirerat ikonerna citeras, och en mängd teologiska, kulturhistoriska och konsthistoriska kommentarer binder samman det hela.

Författaren har en trygg hemvist i den ortodoxa traditionen, språk och tanke är djupt förankrade i den. Därigenom blir boken en bred introduktion både till ikonerna och det andliga landskap där de hör hemma. Än en gång väcker förlaget Artos & Norma beundran för sin ihärdiga strävan att öppna vägar in i ortodoxins värld för svenska läsare.

Kaj Engelhart

Christina Schöldstein, *Azur och guld. En introduktion till ikonografen*, 2004, 312 sid., Artos/Norma förlag. Specialpris för Ikonsällskapet medlemmar: 242 + porto

Ikonmålaren, läraren, skaparen av Myllyjärvi Ekumeniska Centrum i Esbo, fader Robert de Caluwé avled den 21 april i en ålder av nära 92 år. I ett halvsekel intog han en central position främst i Skandinavien vad gäller ikoner och ikonmåleri. Deltagarna i Ikonsällskapetets höstresa 2003 bevarar det fina mötet med fader Robert som ett kärt minne. I SvD. 15.5. fanns inför en minnesruna över fader Robert skriven av Ulf Abel och Kaj Engelhart för Ikonsällskapet.

Medlemsavgiften i Ikonsällskapet är 200 kr per person och år (familje- eller student-rabatter förekommer inte). Med detta utskick följer ett inbetalningskort till dem som - enligt kassörens noteringar - ännu inte erlagt sin avgift för 2005. V.g. meddela även ny/ändrad e-postadress.

Medlemsmatrikel? Det har föreslagits att Ikonsällskapet skall ge ut en förteckning över alla medlemmar. Vad tycks? Hör av er till styrelsen!

IKONSÄLLSKAPET, c/o Anders K Hägglund, Frihetsvägen 66, 7 tr, 177 33 Järfälla

Per-Arne Bodin

HISTORIEN OCH

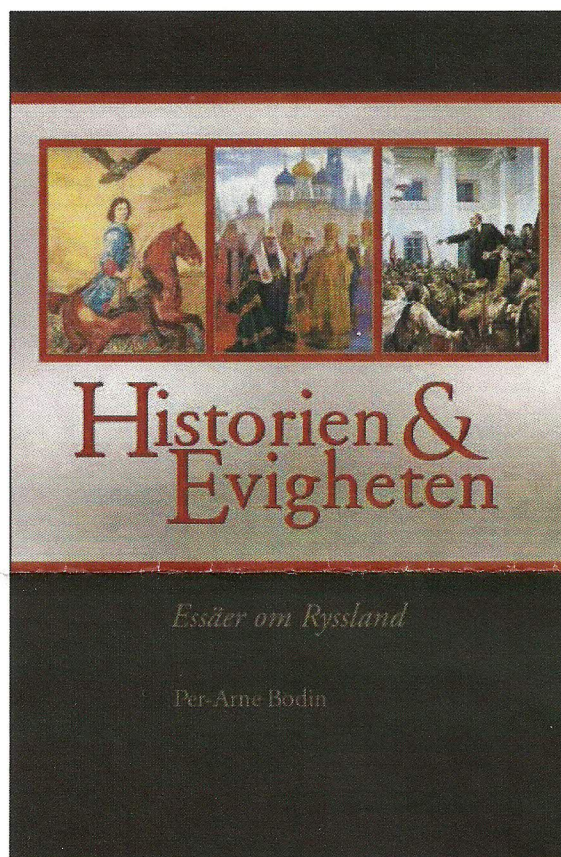
EVIGHETEN

Essäer om Ryssland

Ryssland har övertagit en bysantinsk ortodox högkultur uppfylld av andlig skönhet, av tankar på det gudomligas inträngande i skapelsen och av tidens uppgående i evigheten. Denna bok berättar om centrala motiv i denna idévärld och om vad som händer när den möter den historiska verkligheten alltifrån det medeltida Kievriket till det postsovjjetiska Ryssland.

Historien och evigheten fungerar samtidigt som en praktisk vägledning till ryskt namnskick, till Petersburg och till den ryska kalendern för alla som är intresserade av Ryssland och dess kultur. Som vanligt berättar författaren både lärt och medryckande.

Per-Arne Bodin är professor i slaviska språk vid Stockholms universitet. Han har gjort sig känd som en av vårt lands främsta introduktörer till rysk idéhistoria och har tidigare utgivit på samma förlag *Ryssland* (2000) och *Kysen i Ryssland* (2002).

Inb 288 s, ca-pris 259:-, introduktionspris 208:-

ISBN 91 7217 076-X

DISTRIBUTION

Artos & Norma | Box 6302 | 113 81 Stockholm

Tel 08-673 55 30 | Fax 08-674 07 91

BESTÄLLNING OCKSÅ GENOM info@artos.se eller www.artos.se